

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3262/2016. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.Kpk.50.017/2016/6. számú végzése, valamint az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 29. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó 2016. május 13-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte elsődlegesen a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.Kpk.50.017/2016/6. számú végzése, és vele együtt a Veszprém Megyei Kormányhivatal 30.027/2/2016. számú végzésével módosított 30.335/7/2015. számú végzése, másodlagosan az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inyvt.) 29. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésével, azaz a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, vagyis a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével (a tulajdonhoz való joggal), továbbá azok ellentétesek az Alaptörvény II. cikkel (az emberi méltósághoz való joggal), az Alaptörvény XV. cikkel (a diszkrimináció tilalmával), az I. cikk (1) bekezdésével (az alapvető jogok tiszteletben tartása követelményével), valamint a panaszos e körben hivatkozott a Nemzeti Hitvallásra („Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.” „Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.”) és a B) cikk (1) bekezdésében szereplő jogállamiság és jobbiztonság elvének sérelmére is.
- [2] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló nemperes bírósági eljárás kérelmezője; az alapul fekvő jogvita alapja a következő tényállás volt. Az indítványozó tulajdonában álló badacsonytomaji földrészlet tulajdoni lapjára egy vízgazdálkodási társulás javára vezetékJogot jegyezték be, a megnevezett jogosult az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett néven azonban sem a cégjegyzékbe, sem a vízgazdálkodási társulások nyilvántartására szolgáló törzskönyvbe nem volt bejegyezve. Emiatt a panaszos 2015-ben kérelmet nyújtott be a Veszprém Megyei Kormányhivatal Tapolcai Járási Hivatal Földhivatali Osztályához, melyben kérte a vezetékJog törlését, mivel egy nem létező szervezet javára nem lehet vezetékJogot bejegyezni. Az elsőfokú hatóság a kérelmet végzéssel hivatalból elutasította, majd az ez ellen benyújtott fellebbezést a Veszprém Megyei Kormányhivatal másodfokon végzésével ugyancsak elutasította, arra hivatkozva, hogy az indítványozó nem csatolta a vezetékJog törléséhez szükséges, az Inyvt. 29. §-a szerinti, a törlés jogszerűségét bizonyító közokiratot vagy teljes bizonyító erejű magánokiratot. Ennek hiányában a földhivatal nem volt jogosult a vezetékJogot törölni; mind az első-, mind a másodfokú hatóság tájékoztatta azonban a kérelmezőt arról, hogy ilyen esetben a bíróság előtt indítandó törlési per keretében van lehetősége állításai bizonyítására és a vezetékJog törlésének elérésére. A panaszos ilyen törlési pert nem indított, ehelyett felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, elsődlegesen a másodfokú közigazgatási végzés megváltoztatását, másodlagosan mind az első-, mind a másodfokú végzés hatályon kívül helyezését és a közigazgatási hatóságok új eljárásra utasítását kérve. Érvelése szerint a végzések értelmében a vezetékJog törléséhez annak alapjául szolgáló okiratot lenne kötelező csatolni, azonban nem létező szervezettől nem tud törlési engedélyt beszerezni; jogcímként pedig az Alaptörvény egyes rendelkezései, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) egyes eljárási alapelvei sérelmét jelezte meg.

- [3] A bíróság a felülvizsgálati kérelmet nempere eljárársban bírálta el, és azt végzésével elutasította. A végzés indokolásának elején leszögezte, hogy eljárása során pusztán a közigazgatási végzések, valamint az azok alapjául szolgáló eljárás jogszerűségét vizsgálhatta, a vezetékJog jogosultjának létezését nem; illetve ezzel összefüggésben a vezetékJog bejegyzése tárgyában hozott korábbi földhivatali határozat érdemi vizsgálatára sem kerülhetett sor, mivel az jogerőre emelkedett. A bíróság szerint a kérelmező valójában magát a vezetékJog bejegyzését elrendelő földhivatali határozatot tartja sérelmesnek, illetve ebből a számára sérelmes döntésből vezeti le a vezetékJog törlése iránti kérelmét és annak megalapozottságát; a későbbi panaszos azonban a bejegyző határozat kézhezvételét követően lett volna jogosult arra, hogy a számára sérelmes bejegyzés ellen jogorvoslattal éljen, azaz a határozat ellen a törvényes határidőn belül fellebbezést nyújtson be, erre azonban nem került sor, a végzések elleni felülvizsgálati eljárásban pedig a bejegyző határozat jogszerűsége már nem vitatható. Ha egy jog jogerősen bejegyzésre került az ingatlan-nyilvántartásba, úgy annak törlésére vagy a jog megszűnését igazoló, az Inyvtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek megfelelő okirat alapján kerülhet sor; vagy azt a földhivatal hivatalból törölheti, kizárólag abban az esetben, amennyiben a bejegyzett jog megszűnése magából az ingatlan-nyilvántartásból megállapítható; vagy pedig – ilyen okirat hiányában – törlési pert kell indítani, amelyben a bejegyzés megszűnése alapjául szolgáló tények bizonyíthatók. Utóbbira a földhivatal mint közigazgatási hatóság nem jogosult, az ingatlan-nyilvántartásból magából pedig nem volt megállapítható a bejegyzett vezetékJog megszűnése, így a panaszos kérelmének hivatalból történő elutasítása a bíróság szerint jogszerű volt.
- [4] 3. Az indítványozó a bíróság végzése ellen alkotmányjogi panaszt nyújtott be, elsődlegesen az Abtv. 27. §-a, másodlagosan az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján. Az indítvány és az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására benyújtott indítványkiegészítés alapján a panaszos a bíróság végzését azért találja alaptörvény-ellenesnek, mert azzal, illetve az Inyvtv. abban foglalt értelmezésével szerinte a bíróság megteremtette a „nem létező szervezet örök időkre szóló törölhetetlen vezetékJoga” intézményét. A tisztességes hatósági eljáráshoz való joga szerinte azért sérült, mivel a földhivatal 2000-ben nem értesítette őt a vezetékJog bejegyzéséről, így megakadályozta azt, hogy a bejegyzéssel szemben jogorvoslattal éljen, nem ellenőrizte a benyújtott alapító szerződés tartalmát és nem vizsgálta a bejegyzést kérő adatait, később pedig nem törölte hivatalból a panaszos szerint jogsértő ingatlan-nyilvántartási bejegyzést. A tulajdonhoz való joga azáltal sérült, hogy a vezetékJog a panaszos tulajdonnal való rendelkezését korlátozza. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme egyrészt azért következett be, mert az indítványozó szerint a bírósági indokolás „értelmezhetetlen”, ugyanis az Inyvtv. helyes értelmezése az lett volna, ha a földhivatal a panaszos által benyújtott kérelem tartalma alapján hivatalból törli a vezetékJogot, ha pedig ezt nem teszi, erre a bíróság kényszeríti; másrészt azért, mert a bíróság nem vette figyelembe a Ket. alapelveit. Mindezek az indokok ezenkívül az emberi méltósághoz való jog sérelmét is jelentik, részint mert „nem valósult meg az egyenlő méltóságú személyként történő egyenlő bánásmód”, részint mert az indítványozó által becsatolt bizonyítékokat (így a cégbírósági iratot) a bíróság nem vette figyelembe, részint pedig azért, mert a „felülvizsgálati eljárás nem felülvizsgálat volt, csupán a másodfokú hatóság döntésének helybenhagyása”. A diszkriminációtilalom sérelme az indítványozó érvelése szerint azért következett be, mert bizonyos ingatlanokra a vezetékJogot bejegyezték, más ingatlanokra viszont nem. Végül a jogállamiság és a jogbiztonság sérelmére az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, azon belül is a jogorvoslat-hoz való joggal összefüggésben hivatkozik.
- [5] Az indítványozó kérte továbbá, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a bírósági jogértelmezést és az az alapján meghozott bírósági végzést nem találná alaptörvény-ellenesnek, úgy végezze el a bírósági végzés indokául szolgáló rendelkezés, vagyis az Inyvtv. 29. §-ának az alkotmányossági vizsgálatát, azt nyilvánítsa alaptörvény-ellenessé és semmisítse meg. Szerinte a fent felhívott alaptörvényben biztosított jogokat sérti, ha egy jogszabályi rendelkezés csak oly módon értelmezhető, mely által a bíróság kénytelen egy jogtalan bejegyzés fennmaradását biztosítani, és nincs törvényi jogosultsága arra, hogy egy nyilvánvalóan jogtalan bejegyzést töröljön, vagy arra a földhivatalt kötelezze.
- [6] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz alkalmas-e az érdemi elbírálásra, azaz megfelel-e a befogadási feltételeknek. Ennek alapján a következő megállapításokra jutott.
- [7] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést,

amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést és bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvénynek az indítványozó véleménye szerint megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz érdemi indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés és bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés és a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §].

- [8] Nem fogadható be azonban a panasz, ha az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó [Abtv. 29. §]. Jelen esetben megállapítható, hogy az indítványozó a bíróság tényállás-megállapítási és bizonyítékértékelési tevékenységét, valamint annak jogértelmezését támadja, érvelése pedig a döntés tartalmi kritikáját foglalja magában; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése azonban a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}” {3325/2012. AB végzés, Indokolás [13]}. Emiatt az Abtv. 27. §-a szerinti panaszelem érdemi elbírálásra alkalmatlan; az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszelemre, azaz az alapul fekvő jogszabályhely megsemmisítésére irányuló indítványra vonatkozóan pedig a panaszos semmilyen érdemi alkotmányjogi okfejtést nem adott elő, érvei formailag is csak a bírói döntés, illetve a bírói jogértelmezés alaptörvény-ellenességére vonatkoztak, így annak érdemi vizsgálata az Abtv. 29. §-a alapján ugyancsak nem lehetséges.

- [9] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.Kpk.50.017/2016/6. számú végzése, valamint az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 29. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. november 29.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/930/2016.

